

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon dyżurny 21-34-34

Telex: 816-436

BS/248/104/90

OPINIA PUBLICZNA O SPORACH W OBOZIE
"SOLIDARNOŚCI"

Komunikat z badań

Warszawa, sierpień 1990 r.

Dyskusje i spory między politykami wywodzącymi się z "Solidarności" w ostatnich miesiącach skupiają uwagę obserwatorów polskiej sceny politycznej. Jak wskazują wyniki sondażu CBOS¹ są one ważne dla ogółu dorosłych obywateli, choć zaledwie co

Stopień poinformowania o
przyczynach sporów w obozie
"Solidarności" (tab. 1 - 3)

dziesiąty ankietowany ma poczucie, że rozumie przyczyny różnicy zdań i podziałów wśród dawnych sojuszników politycz-

nych, średnio co trzeci trochę orientuje się w nich, a ponad połowa w zasadzie nic na ten temat nie wie.

Badani deklarujący wiedzę w tym zakresie (N=676) podawali najczęściej następujące powody dokonujących się podziałów:

	<u>wskazania w</u> <u>procentach</u> ²
<u>Walka o władzę</u>	<u>71,0</u>
w tym:	
- walka o władzę (ogólnie)	44,8
- tarcia personalne, ambicje polityków	9,9
- ambicje prezydenckie Wałęsy	8,0
- walka o prymat w "Solidarności"	7,7
- ambicje niektórych polityków, którzy boją się utraty stanowisk	3,9
- nieporozumienia między L.Wałęsą a T. Mazowieckim	3,1
<u>Różnice programów politycznych</u>	<u>17,0</u>
w tym:	
- różnice poglądów na sprawy polityczne (ogólnie)	8,3
- zbyt wolne zmiany polityczne w kraju, wysoka pozycja byłej nomenklatury, dążenie do szybszych wyborów	6,4
- różnice ideologiczne (ogólnie)	1,8
<u>Różnice poglądów na sprawy gospodarcze</u>	<u>10,8</u>
- różnice poglądów na sprawy gospodarcze (ogólnie)	5,4
- zła polityka rządu, zbyt wolne tempo przemian gospodarczych	4,8
<u>Inne</u>	<u>9,0</u>

¹ "Aktualne problemy i wydarzenia" (7) - sondaż zrealizowany metodą wywiadu kwestionariuszowego w dniach 12-15 lipca 1990 r. na ogólnopolskiej próbie losowej dorosłej ludności (N=1481)

² Respondenci mogli udzielać wielu odpowiedzi, dlatego odsetki nie sumują się do 100.

Deklarowana wiedza o źródłach rozbieżności zdań między politykami wiąże się z zainteresowaniami politycznymi. Spośród interesujących się polityką 76% uważa, że zna powody konfliktów w "Solidarności", w grupie zaś nie interesujących się polityką prawie taki sam odsetek (75%) nic nie wie na ten temat.

Znajomość przyczyn podziałów w obozie "Solidarności" jest także skorelowana z cechami społeczno-demograficznymi badanych. Relatywnie duży procent zorientowanych występuje wśród mężczyzn, mieszkańców miast, osób posiadających wykształcenie wyższe, reprezentantów inteligencji. Nic nie wiedzą natomiast na ten temat stosunkowo często kobiety, mieszkańcy wsi, osoby z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym, rolnicy.

Spółeczne poparcie dla uczestników sporu (tab. 4 - 7)

Połowa (51%) ankietowanych nie ma wyrobionego zdania w sprawie racji w tych sporach lub nie opowiada się wyraźnie za żadną ze stron. Pozostali są podzieleni, z tym że zwolenników T. Mazowieckiego popiera nieco więcej (27%) badanych niż L. Wałęsę i polityków skupionych wokół niego (22%). Rację liderowi "Solidarności" najczęściej przyznają mieszkańcy wsi, ludzie o niskim formalnym statusie wykształcenia (podstawowe i zasadnicze zawodowe), robotnicy i rolnicy indywidualni, zwolennikom premiera zaś badani zamieszkujący w miastach, osoby z wyższym wykształceniem, ze środowiska inteligenckiego oraz pracownicy umysłowi.

Interesująco przedstawiają się związki pomiędzy udzielanym poparciem dla każdej ze stron a deklarowaną wiedzą o polityce. Wśród tych, którzy uważają, że znają powody sporów w "Solidarności" (41%) i interesują się polityką (37%) wielu popiera zwolenników T. Mazowieckiego.

W grupie przyznających rację L. Wałęsie i jego zwolennikom znaczna liczba osób (44%) nie wie, co jest przyczyną sporów w "Solidarności", a 36% nie interesuje się polityką (wśród popierających zwolenników premiera odsetki te wynoszą odpowiednio: 36 i 26).

Społeczne znaczenie sytuacji w "Solidarności" (tab. 8 - 11) Ponad połowa (54,5%) ogółu ankietowanych sądzi, że to, co dzieje się w "Solidarności", ma dla ludzi duże znaczenie, średnio co dziesiąty (11,3%) jest przeciwnego zdania. Orientacja w przyczynach konfliktu sprzyja podkreślaniu ich znaczenia dla ogółu społeczeństwa. Ci, którzy mają wyraźnie określone preferencje polityczne częściej niż pozostali akcentują społeczną wagę zachodzących w "Solidarności" procesów.

Wśród ogółu badanych dominuje opinia, że toczące się spory mają niekorzystny wpływ na różne dziedziny życia w kraju. Także respondenci przyznający rację Lechowi Wałęsie są w większości o tym przekonani, choć niemal co trzeci (31%) z nich sądzi, że sprzyjają one rozwojowi demokracji.

Lech Wałęsa i Tadeusz Mazowiecki w opiniach badanych (tab. 12 - 13) Porównanie opinii o walorach tych dwóch wybitnych polityków pozwala stwierdzić, że premier rządu częściej niż przewodniczący "Solidarności" budzi społeczne zaufanie oraz jest uważany za człowieka odpowiedzialnego i lepszego kandydata na prezydenta. L. Wałęsa z kolei góruje nad szefem gabinetu odwagą i zdecydowaniem. Obu niemal równie często przypisuje się dobre reprezentowanie spraw Polski za granicą. Zdaniem respondentów, lider "Solidarności" lepiej wyraża interesy większości obywateli, premier zaś bardziej ceni demokrację i ma lepszych doradców.

Preferencje polityczne badanych wyraźnie wpływają na opinie: ci, którzy przyznają rację w sporach toczących się w "Solidarności" L. Wałęsie oceniają go znacznie wyżej niż inni, a wielu z nich (45%) uważa go za lepszego niż obecny premier kandydata na prezydenta, natomiast zwolennicy T. Mazowieckiego lepiej oceniają premiera i jemu w większości (71%) powierzyliby stanowisko prezydenta.

Opinie o spotkaniu w Stoczni Gdańskiej (tab. 14 - 15) Rozmowy T. Mazowieckiego z L. Wałęsą, które odbyły się 7 lipca br. i poprzedziły spotkanie działaczy "Solidarności" i parlamentarzystów z OKP w Stoczni Gdańskiej, nie zyskało jednoznacznej oceny badanych. Co trzeci ankietowany sądzi, że złagodzą one istniejące w "Solidarności" konflikty,

jedna trzecia nie ma zdania, w opinii zaś jednej czwartej spotkanie nic nie zmieni. W wyraźnej mniejszości (ok. 6%) są zwolennicy pesymistycznej oceny, twierdzący iż spotkanie pogłębi istniejące różnice. Pozytywne skutki rozmów częściej dostrzegają osoby z uwagą śledzące dyskusje w obozie "Solidarności" niż nie zorientowane. Dotyczy to zarówno popierających L. Wałęsę, jak i zwolenników obozu premiera.

Krytykę rządu, wyrażoną w czasie spotkania w stoczni, uważa za niesłuszną tylko 6% badanych. Można zatem powiedzieć, że dla opinii publicznej nie jest problemem kwestia, czy rząd zasługuje na krytykę, ale jak ostra powinna ona być. Zdaniem niemal połowy ogółu ankietowanych (46%) wysuwane w stoczni pod adresem rządu zarzuty były za ostre i jednostronne - nie brano pod uwagę osiągnięć obecnego gabinetu. Postawa wobec sporów w "Solidarności" ściśle wiąże się z poglądami badanych: 36% zwolenników L. Wałęsy całkowicie się zgadza z zarzutami sformułowanymi wobec rządu w czasie dyskusji, w grupie zaś przyznającej rację zwolennikom premiera opinię taką wyraża 14%.

Opinie o przyszłych
wyborach (tab. 16 - 18)

Opinia publiczna jest wyraźnie podzielona: 40% sądzi, że w przypadku przyspieszenia wyborów parlamentarnych należy je zorganizować jeszcze w tym roku, niewiele mniej (37%) - że powinny się odbyć w przyszłym roku. Popierający L. Wałęsę optują w większości (57%) za wyborami w roku bieżącym, gdy przyznający rację zwolennikom T. Mazowieckiego najczęściej (49%) opowiadają się za przeniesieniem ich na rok następny. Niezależnie natomiast od wszelkich różnic politycznych i społecznych jest przekonanie, że nowy prezydent powinien być wybrany przez ogół obywateli w demokratycznych, powszechnych wyborach - wyraża je 81% respondentów.

Gdyby wybory odbywały się pod koniec lipca, zwolennicy T. Mazowieckiego uzyskaliby przewagę (29%) nad popierającymi Porozumienie Centrum (18%). Trzeba jednak podkreślić, że znaczna część elektoratu (32%) nie ma określonych preferencji politycznych. Zwolennicy L. Wałęsy w większości głosowaliby na kandydatów Centrum, zwolennicy zaś obozu premiera - na Koalicję

Obywatelską. Wyniki te należy traktować z dużą ostrożnością, gdyż sugerowana w pytaniu sytuacja wyborów była czysto hipotetyczna, a oba przedstawione nurty polityczne dopiero kształtują swoje programy i zaplecze organizacyjne. Jednakże odpowiedzi badanych na to, a także na inne, wcześniej omawiane pytania, wskazują, że podziały w obozie "Solidarności" sprzyjają krystalizowaniu się w opinii publicznej konkurencyjnych nurtów politycznych o znacznym społecznym zasięgu.

Tabela 1

Czy Pan(i) wie, co jest powodem różnic i podziałów w obozie "Solidarności"?	Badani	
	wskazania w procentach	liczba
Wie, o co chodzi	9,1	135
Trochę się orientuje	36,5	540
W zasadzie nic nie wie	54,0	797

Tabela 2

w procentach

Stopień zainteresowania polityką	Respondenci				
	według stopnia poinformowania o powodach różnic i podziałów w obozie "Solidarności"			ogółem	liczba
	wie, o co chodzi	trochę się orientuje	w zasadzie nic nie wie		
Bardzo duże/duże	30,3	45,4	23,9	14,8	218
Średnie	7,2	48,1	44,8	45,6	670
Niewielkie/żadne	3,6	20,3	75,4	39,6	582

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka badanych	Czy Pan(i) wie, co jest powodem różnic i podziałów w obozie "Solidarności" :			Liczba badanych
	wie, o co chodzi	trochę się orientuje	w zasadzie nie wie	
Ogółem	9,1	36,6	54,0	1480
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	12,5	41,8	45,3	751
Kobiety	5,6	31,2	62,9	728
<u>Wiek</u>				
Do 29	8,3	39,8	51,4	216
30-39	7,5	42,5	49,8	412
40-49	11,0	36,6	51,8	309
50 lat i więcej	9,6	30,8	59,5	543
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	5,2	31,9	62,5	576
Miasto	11,6	39,5	48,5	903
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	4,7	24,9	69,8	493
Zasadnicze zawodowe	8,1	36,3	55,6	369
Średnie	10,1	45,6	44,2	496
Wyższe	26,7	47,5	25,0	120
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	18,7	53,3	26,7	75
Pracownicy umysłowi	11,5	46,8	41,7	218
Pracownicy handlu i usług	8,3	37,5	54,2	48
Robotnicy wykwalifikowani	9,8	40,7	49,5	214
Robotnicy niewykwalifikowani	3,6	25,3	71,1	83
Pracownicy najemni w rolnictwie	17,9	35,7	46,4	28
Rolnicy indywidualni	5,0	30,4	64,1	181
Prywatni właściciele	22,2	40,0	37,8	45
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski	11,4	32,9	54,3	70
Niski	12,9	38,6	48,5	171
Przeciętny	7,0	35,7	57,1	676
Wysoki	10,2	42,9	46,5	254
Bardzo wysoki	12,0	39,7	48,4	184

U w a g a: W tabeli nie uwzględniono odpowiedzi "trudno powiedzieć", obejmujących nieznaczną (ogółem 0,4%) odsetek badanych.

Czy, Pana(i) zdaniem, rację w tym konflikcie ma raczej:	Badani	
	wskazania w procentach	liczba
Lech Wałęsa i jego zwolennicy	21,7	322
Zwolennicy T.Mazowieckiego	26,9	398
Mam inne zdanie	5,6	} 757
Trudno powiedzieć	45,6	

Tabela 5

Charakterystyka badanych	w procentach			Liczba badanych
	Czy, Pana(i) zdaniem, racje w tym konflikcie mają raczej:			
	Lech Wałęsa i jego zwolennicy	zwolennicy T.Mazowieckiego	trudno powiedzieć	
Ogółem	23,1	28,5	48,4	1396
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	27,7	28,5	43,8	701
Kobiety	18,3	28,5	53,2	694
<u>Wiek</u>				
Do 29	23,2	30,5	46,3	203
30-39	24,2	31,0	44,8	384
40-49	23,5	23,9	52,6	293
50 lat i więcej	21,9	28,5	49,6	516
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	28,9	20,1	51,0	553
Miasto	19,1	34,1	46,8	842
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	25,9	19,6	54,5	479
Zasadnicze zawodowe	23,1	26,0	50,9	346
Średnie	21,4	35,9	42,6	462
Wyższe	16,8	44,9	38,3	107
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	16,7	51,5	31,8	66
Pracownicy umysłowi	20,2	34,5	45,3	203
Pracownicy handlu i usług	11,1	24,4	64,4	45
Robotnicy wykwalifikowani	26,4	28,4	45,2	197
Robotnicy niewykwalifikowani	22,8	22,8	54,4	79
Pracownicy najemni w rolnictwie	7,4	29,6	63,0	27
Rolnicy indywidualni	35,5	16,9	47,7	172
Prywatni właściciele	14,3	42,9	42,9	42
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski	16,7	30,3	53,0	66
Niski	16,0	38,7	45,4	163
Przeciętny	21,3	28,1	50,6	633
Wysoki	25,1	28,0	46,9	243
Bardzo wysoki	37,0	27,7	35,3	173

U w a g a : W obliczeniach nie uwzględniono badanych, którzy wyrazili "inne zdanie".

Tabela 6

w procentach

Samooceena kompetencji w zakresie polityki	Respondenci:			Różnice* odsetków popiera- jących LW - TM
	popierający		wyrażają- cy inne zdanie /brak zdania (ITP)	
	Lecha Wałę- sę i jego zwolenników (LW)	zwolenników Tadeusza Mazowiec- kiego (TM)		
Stopień poinformowania o powodach różnic i podzia- łów w obozie "Solidarności":				
wie, o co chodzi	28,1	40,7	31,1	-12,6
trochę się orientuje	26,1	36,6	37,3	-10,5
w zasadzie nic nie wie	17,7	18,2	64,1	-0,5
Stopień zainteresowania polityką:				
bardzo duże /duże	23,9	37,2	39,0	-13,3
średnie	22,7	31,6	45,8	-8,9
niewielkie /żadne	19,7	17,6	52,4	+2,1
* Różnica odsetków popierających LW-TM = %popierających Lecha Wałęsę i jego zwolenników (minus) % popierających zwolenników T. Mazowieckiego				

Tabela 7

w procentach

Respondenci popierający:	Stopień poinformowania o powodach różnic i pod- ziałów w obozie "Soli- darności":			Stopień zaintereso- wania polityką:		
	wie, o co chodzi	trochę się orien- tuje	w zasa- dzie nic nie wie	bardzo duże /duże	śred- nie	nie- wielkie /żadne
Lecha Wałęsę i jego zwolen- ników	11,8	43,9	43,9	16,4	47,8	35,8
Zwolenników T. Mazowieckiego	13,8	49,7	36,4	20,4	53,4	26,2
Inne zdanie / trudno powie- dzieć	5,5	26,6	67,3	11,3	40,7	48,0

Tabela 8

w procentach

Badani	Czy to, co się obecnie dzieje w obozie "Solidarności" ma dla ludzi znaczenie:					
	duże		takie sobie - ani małe, ani duże	małe		trudno powiedzieć
	bardzo duże	duże		raczej małe	prawie żadne	
Ogółem	16,4	38,1	20,5	5,9	5,4	13,4
	54,3			11,3		
Poinformowani o powodach różnic i podziałów w obozie "Solidarności":						
wie o co chodzi	71,9		11,1	13,3		3,7
trochę się orientuje	61,3		21,9	11,7		5,2
w zasadzie nic nie wie	47,4		21,5	10,9		20,2
Popierający:						
Lecha Wałęsę i jego zwolenników	60,9		18,9	10,9		9,3
zwolenników T.Mazowieckiego	63,1		19,8	13,1		4,0
wyrażający inne zdanie /brak zdania	47,5		21,7	10,7		20,1

Tabela 9

w procentach

Jaki wpływ, Pana(i) zdaniem, mają różnice zdań i podziałów w obozie "Solidarności" na:	Wskazania respondentów:			
	korzystny wpływ	niekorzystny wpływ	nie mają żadnego wpływu	trudno powiedzieć
Ogólną sytuację w Polsce	14,5	65,5	4,7	14,7
Nastroje ludności	8,2	74,4	4,2	12,6
Utrwalanie demokracji	19,6	54,9	4,6	20,1
Tworzenie gospodarki rynkowej	12,9	49,0	12,9	25,1
Zaufanie społeczeństwa do rządu	9,7	69,8	4,5	15,9
Pozycję Polski w świecie	9,0	68,5	4,5	18,0

Tabela 10

w procentach

Jaki wpływ, Pana(i) zdaniem, mają różnice zdań i podziały w obozie "Solidarności" na:	Respondenci						
	Ogółem	według stopnia poinformowania			popierający		
		A	B	C	LW	TM	inne i TP
<u>ogólną sytuację w Polsce</u>							
korzystny	14,5	24,4	16,5	11,8	19,6	14,6	12,5
niekorzystny	65,5	67,4	70,7	62,6	61,7	76,3	62,1
nie ma wpływu	4,7	5,9	4,6	4,7	6,5	3,3	4,8
trudno powiedzieć	14,7	2,2	8,1	21,0	12,0	5,8	20,6
<u>nastroje ludności</u>							
korzystny	8,2	14,1	9,8	6,2	10,6	9,6	6,5
niekorzystny	74,4	80,0	79,1	71,5	74,4	81,9	71,4
nie ma wpływu	4,2	4,4	4,6	3,9	5,0	3,3	4,4
trudno powiedzieć	12,6	1,5	6,5	18,4	10,0	5,3	17,7
<u>utrwalanie demokracji</u>							
korzystny	19,6	31,9	26,1	13,4	30,6	18,6	15,8
niekorzystny	54,9	57,0	57,0	54,2	46,6	68,3	52,1
nie ma wpływu	4,6	7,4	4,3	4,4	6,3	3,3	4,7
trudno powiedzieć	20,1	3,7	12,6	28,0	16,6	9,8	27,4
<u>tworzenie gospodarki rynkowej</u>							
korzystny	12,9	24,4	16,1	9,0	20,5	13,3	9,6
niekorzystny	49,0	51,1	50,6	47,8	43,8	59,3	45,7
nie ma wpływu	12,9	17,8	14,2	11,2	14,0	14,3	11,8
trudno powiedzieć	25,1	6,7	19,0	32,0	21,7	13,1	32,9
<u>zaufanie społeczeństwa do rządu</u>							
korzystny	9,7	17,0	10,9	7,7	13,4	11,6	7,1
niekorzystny	69,8	74,1	75,4	65,8	68,8	76,9	66,7
nie ma wpływu	4,5	5,9	4,8	4,0	4,7	4,5	4,4
trudno powiedzieć	15,9	3,0	8,9	22,5	13,1	7,0	21,8
<u>pozycję Polski w świecie</u>							
korzystny	9,0	11,9	9,1	8,4	12,5	7,8	8,1
niekorzystny	68,5	75,6	75,4	63,1	63,2	77,6	66,1
nie ma wpływu	4,5	10,4	3,1	4,4	6,9	4,8	3,3
trudno powiedzieć	18,0	2,2	12,4	24,1	17,4	9,8	22,6

Objaśnienie. Stopień poinformowania o powodach różnic i podziałów w obozie "Solidarności": A - wie o co chodzi; B - trochę się orientuje; C - w zasadzie nic nie wie.

Poparcie - rację w sporze mają: LW - Lech Wałęsa i jego zwolennicy; TM - zwolennicy Tadeusza Mazowieckiego; inne i TP - "mam inne zdanie" i "trudno powiedzieć".

Tabela 11

w procentach

Charakterystyka badanych	Jak Pan(i) sądzi, czy to, co się obecnie dzieje w obozie "Solidarności" ma dla ludzi znaczenie:				Liczba badanych
	duże	ani małe, ani duże	małe	trudno powiedzieć	
Ogółem	54,7	20,6	11,4	13,4	1478
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	55,8	21,6	11,9	10,7	749
Kobiety	53,6	19,4	10,9	16,2	728
<u>Wiek</u>					
Do 29	58,8	21,3	7,4	12,5	216
30-39	58,0	22,4	11,2	8,3	410
40-49	53,6	23,4	13,0	10,1	308
50 lat i więcej	51,1	17,3	12,1	19,5	544
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	47,7	21,9	11,8	18,6	576
Miasto	59,2	19,8	11,1	10,0	901
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	43,7	21,1	12,0	23,2	492
Zasadnicze zawodowe	55,3	20,9	12,5	11,4	369
Średnie	62,6	20,4	10,5	6,5	495
Wyższe	64,2	18,3	9,2	8,3	120
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja	65,3	21,3	8,0	5,3	75
Pracownicy umysłowi	62,8	16,1	12,8	8,3	218
Pracownicy handlu i usług	58,3	22,9	10,4	8,3	48
Robotnicy wykwalifikowani	56,8	23,9	9,4	9,9	213
Robotnicy niewykwalifikowani	50,6	19,3	13,3	16,9	83
Pracownicy najemni w rolnictwie	64,3	17,9	10,7	7,1	28
Rolnicy indywidualni	43,3	29,4	9,4	17,8	180
Prywatni właściciele	53,3	28,9	17,8	0,0	45
<u>Dochód na osobę</u>					
Bardzo niski	47,1	21,4	15,7	15,7	70
Niski	57,3	18,1	14,6	9,9	171
Przeciętny	53,7	22,5	10,2	13,6	676
Wysoki	54,5	22,5	12,3	10,7	253
Bardzo wysoki	65,2	14,7	10,9	9,2	184

Tabela 12

w procentach

Który z polityków Pana(i) zdaniem:	Wskazania respondentów:				
	raczej		obaj w róż- nym stop- niu	ani jeden, ani drugi	trudno powie- dzieć
	Tadeusz Ma- zowiecki	Lech Wałęsa			
Jest człowiekiem bardziej godnym zaufania	46,0	16,2	25,3	5,8	6,6
Jest bardziej odważny i zdecy- dowany	15,1	66,0	9,4	2,4	7,0
Jest bardziej odpowiedzialny za słowa i czyny	60,4	15,9	11,7	3,5	8,4
Lepiej wyraża interesy większo- ści Polaków	32,1	35,3	18,4	4,1	9,9
Bardziej ceni demokrację	31,3	22,3	26,5	3,0	16,7
Lepiej reprezentuje sprawy Pola- ków za granicą	32,6	30,2	23,8	2,0	11,1
Ma lepszych doradców	36,7	17,1	12,6	3,3	30,2
Jest lepszym kandydatem na prezydenta	44,2	18,2	5,1	18,0	14,3

Tabela 13

w procentach

"Który z polityków, Tadeusz Mazowiecki czy Lech Wałęsa, Pana(i) zdaniem:"	Respondenci						
	ogółem	według stopnia poinformowania			popierający		
		A	B	C	LW	TM	inni i TP
<u>jest człowiekiem bardziej godnym zaufania</u>							
Tadeusz Mazowiecki	46,0	53,3	51,0	41,4	15,2	78,6	42,1
Lech Wałęsa	16,2	11,9	15,3	17,7	49,1	2,8	9,2
obaj w równym stopniu	25,3	25,9	26,1	24,9	28,9	14,8	29,3
ani jeden, ani drugi	5,8	5,9	4,6	6,5	3,7	2,5	8,4
trudno powiedzieć	6,6	3,0	3,0	9,5	3,1	1,3	10,9
<u>jest bardziej odważny i zdecydowany</u>							
Tadeusz Mazowiecki	15,1	20,0	17,6	12,7	7,1	28,1	11,7
Lech Wałęsa	66,0	68,9	69,9	63,2	85,4	55,3	63,5
obaj w równym stopniu	9,4	5,9	7,4	11,4	5,6	9,5	10,8
ani jeden, ani drugi	2,4	3,0	1,8	2,6	0,6	2,5	3,0
trudno powiedzieć	7,0	2,2	3,1	10,2	1,2	4,3	10,8
<u>jest bardziej odpowiedzialny za słowa i czyny</u>							
Tadeusz Mazowiecki	60,4	75,6	67,7	53,0	38,8	85,9	56,5
Lech Wałęsa	15,9	11,9	14,6	17,7	40,1	5,3	11,2
obaj w równym stopniu	11,7	6,7	10,4	13,5	13,7	5,0	14,2
ani jeden, ani drugi	3,5	3,0	2,8	4,1	2,5	1,3	5,1
trudno powiedzieć	8,4	3,0	4,6	11,7	5,0	2,5	12,9
<u>lepiej wyraża interesy większości Polaków</u>							
Tadeusz Mazowiecki	32,1	44,2	36,4	27,2	14,0	59,8	25,5
Lech Wałęsa	35,3	34,8	38,6	33,5	68,0	19,6	29,7
obaj w równym stopniu	18,4	14,8	16,3	20,7	12,7	14,1	23,1
ani jeden, ani drugi	4,1	2,2	3,5	4,6	2,5	2,3	5,7
trudno powiedzieć	9,9	3,7	5,2	13,9	2,8	4,3	16,0
<u>bardziej ceni demokrację</u>							
Tadeusz Mazowiecki	31,3	45,9	34,4	26,7	17,4	56,0	24,3
Lech Wałęsa	22,3	21,5	24,2	21,3	48,1	12,3	16,6
obaj w równym stopniu	26,5	23,7	25,9	27,7	24,2	20,1	30,8
ani jeden, ani drugi	3,0	0,7	3,5	3,1	1,6	2,5	4,0
trudno powiedzieć	16,7	8,1	12,0	21,1	8,7	9,0	24,3
<u>lepiej reprezentuje sprawy Polaków za granicą</u>							
Tadeusz Mazowiecki	32,6	43,0	35,3	29,1	19,3	57,3	25,5
Lech Wałęsa	30,2	33,3	28,8	30,9	48,8	18,1	28,9
obaj w równym stopniu	23,8	21,5	26,1	23,0	21,1	18,3	27,9
ani jeden, ani drugi	2,0	0,7	2,0	2,3	1,6	1,3	2,6
trudno powiedzieć	11,1	1,5	7,8	14,8	9,3	5,0	15,1
<u>ma lepszych doradców</u>							
Tadeusz Mazowiecki	36,7	48,9	42,5	31,0	22,4	59,8	30,8
Lech Wałęsa	17,1	21,5	17,9	15,9	33,5	12,1	12,8
obaj w równym stopniu	12,6	13,3	11,1	13,4	11,5	9,3	14,8
ani jeden, ani drugi	3,3	2,2	3,9	3,1	3,4	2,8	3,6
trudno powiedzieć	30,2	14,1	24,6	36,5	29,2	16,1	38,0
<u>jest lepszym kandydatem na prezydenta</u>							
Tadeusz Mazowiecki	44,2	57,8	51,2	37,4	24,5	71,4	38,4
Lech Wałęsa	18,2	17,0	14,6	21,0	44,7	5,0	13,9
obaj w równym stopniu	5,1	3,0	4,4	6,0	4,7	4,3	5,8
ani jeden, ani drugi	18,0	19,3	21,4	15,4	14,9	15,6	20,6
trudno powiedzieć	14,3	3,0	8,3	20,2	11,2	3,8	21,3

Objaśnienie. Stopień poinformowania o powodach różnic i podziałów w obozie "Solidarności":
A - wie o co chodzi; B - trochę się orientuje; C - w zasadzie nic nie wie.

Poparcie - rację w sporze mają: LW - Lech Wałęsa i jego zwolennicy; TM - zwolennicy Tadeusza Mazowieckiego; inne i TP - "mam inne zdanie" i "trudno powiedzieć".

Tabela 14

w procentach

Badani	7 lipca odbyło się spotkanie L.Wałęsy i T.Mazowieckiego. Jak Pan(i) sądzi, jakie będą jego skutki:			
	złagodzi ono spory w "Solidarności"	pogłębi istnie- jące różnice	nic nie zmieni	trudno powie- dzieć
Ogółem	34,6	5,9	27,5	32,0
Poinformowani o powodach różnic i podziałów w obozie "Solidarności":				
wie, o co chodzi (A)	40,0	10,4	34,1	15,6
trochę się orientuje (B)	40,3	7,0	28,8	23,8
w zasadzie nic nie wie (C)	29,7	4,4	25,5	40,4
Popierający:				
Lecha Wałęsę i jego zwolenników (LW)	39,8	7,5	30,7	22,0
zwolenników T. Mazowieckiego (TM)	42,0	8,0	30,2	19,8
wyrażający inne zdanie /brak zdania (LTP)	28,5	4,1	24,8	42,7

Tabela 15

w procentach

Badani	Co sądzi Pan(i) o ostrej krytyce rządu podczas niedzielnego spotkania w Stoczni Gdańskiej działaczy "Solidarności" z posłami i senatorami Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego?			
	popiera tę krytykę - rząd na nią zasługuje	popiera ją tylko w części - rząd zasługuje na krytykę, ale trzeba też doceniać jego osiągnięcia	nie popiera tej krytyki - rząd na nią nie zasługuje	trudno powiedzieć
Ogółem	20,4	46,0	6,1	27,3
Poinformowani o powodach różnic i podziałów w obozie "Solidarności":				
wie, o co chodzi (A)	25,9	56,3	11,9	5,9
trochę się orientuje (B)	21,4	56,9	5,2	16,5
w zasadzie nic nie wie (C)	18,7	37,3	5,8	38,2
Popierający:				
Lecha Wałęsę i jego zwolenników (LW)	<u>36,4</u>	<u>44,2</u>	<u>3,4</u>	15,9
zwolenników T.Mazowieckiego (TM)	<u>14,3</u>	<u>59,5</u>	<u>11,6</u>	14,6
wyrażający inne zdanie /brak zdania (ITP)	16,8	39,8	4,5	39,0

Tabela 16

w procentach

Badani	Gdyby zdecydowano o wcześniejszych wyborach do Sejmu i Senatu, to lepiej byłoby, gdyby odbyły się:			Czy, według Pana(i), nowy prezydent powinien być wybrany:				
	jeszcze w tym roku	w przyszłym roku	trudno powiedzieć	przez obecny Parlament	przez Parlament wyłoniony w wyborach demokratycznych wyborów	przez całe społeczeństwo w wyborach powszechnych	trudno powiedzieć	
Ogółem	40,0	36,6	23,3	2,5	14,0	80,8	2,6	
Poinformowani o powołaniach różnic i podziałów w obozie "Solidarności":	48,9	40,7	10,4	3,7	11,9	80,7	3,0	
wie, o co chodzi	43,3	43,3	13,3	1,5	18,3	79,5	0,7	
trochę się orientuje	36,5	31,4	32,0	3,0	11,6	81,7	3,6	
w zasadzie nic nie wie								
Popierający:								
Lecha Wałęsę i jego zwolenników	56,8	31,4	11,8	2,2	12,7	83,9	1,2	
zwolenników T. Mazowieckiego	36,4	48,5	15,1	3,3	13,8	82,2	0,8	
wyrażający inne zdanie /brak zdania	34,8	32,7	32,5	2,2	14,8	78,7	4,2	

Tabela 17

w procentach

Badani		Gdyby w najbliższą niedzielę odbyły się wybory do Sejmu i Senatu, to czy głosował(a)by Pan(i) na kandydatów:				
		Porozumienia Centrum	Koalicji Obywatelskiej	nie związanych z "Solidarnością"	trudno powiedzieć	nie głosował(a)bym
Ogółem	a	18,3	29,3	8,1	26,5	17,6
	b	22,3	35,6	9,8	32,2	-
Poinformowani o powodach różnic i podziałów w obozie "Solidarności":						
wie, o co chodzi	a	22,2	35,6	12,6	22,2	7,4
	b	24,0	38,4	13,6	24,0	-
trochę się orientuje	a	19,4	35,9	9,6	21,6	13,5
	b	22,4	41,5	11,1	25,0	-
w zasadzie nic nie wie	a	17,0	23,9	6,4	30,4	21,8
	b	21,9	30,8	8,2	39,1	-
Popierający:						
Lecha Wałęsę i jego zwolenników	a	48,8	13,4	6,5	16,1	14,9
	b	57,5	15,8	7,7	19,0	-
zwolenników T.Mazowieckiego	a	6,8	59,0	9,0	13,3	11,6
	b	7,7	67,0	10,2	15,1	-
wyrażający inne zdanie /brak zdania	a	11,5	20,6	8,3	37,7	21,7
	b	14,7	26,4	10,6	48,3	-

Objaśnienia: a - ogół badanych; b - zamierzający głosować (tj. z wyłączeniem kategorii "nie głosował(a)bym")

Tabela 18

w procentach

Charakterystyka badanych	Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy głosował(a)by Pan(i) na:					Łącznie: nie głosował(a) - bym + trudno powiedzieć	Liczba badanych
	kandydatów Centrum	koalicję obywatelską	nie związanych z "Solidarnością"	nie głosował(a) - bym	trudno powiedzieć		
Ogółem	18,3	29,4	8,1	17,6	26,5	44,1	1477
<u>Płeć</u>							
Mężczyźni	19,3	29,0	9,7	16,5	25,5	42,0	752
Kobiety	17,4	29,8	6,5	18,6	27,6	46,2	724
<u>Wiek</u>							
Do 29	17,6	24,5	11,6	19,9	26,4	46,3	216
30-39	18,2	29,9	9,0	18,7	24,3	43,0	412
40-49	18,2	29,6	7,5	16,3	28,3	44,6	307
50 lat i więcej	18,8	30,8	6,5	16,6	27,3	43,9	542
<u>Miejsce zamieszkania</u>							
Wieś	21,9	22,0	7,8	18,9	29,3	48,2	576
Miasto	16,0	34,1	8,3	16,8	24,8	41,6	900
<u>Wykształcenie</u>							
Podstawowe	22,4	20,6	7,3	21,0	28,7	49,7	491
Zasadnicze zawodowe	18,2	24,9	9,2	19,0	28,7	47,7	369
Średnie	16,2	37,2	7,3	15,2	24,2	39,4	495
Wyższe	10,8	47,5	11,7	9,2	20,8	30,0	120
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>							
Inteligencja	14,7	41,3	10,7	12,0	21,3	33,3	75
Pracownicy umysłowi	18,3	35,3	6,4	18,3	21,6	39,9	218
Pracownicy handlu i usług	8,3	18,8	20,8	18,8	33,3	52,1	48
Robotnicy wykwalifikowani	16,8	29,4	9,8	18,2	25,7	43,9	214
Robotnicy niewykwalifikowani	18,3	30,5	4,9	25,6	20,7	46,3	82
Pracownicy najemni w rolnictwie	7,1	28,6	10,7	17,9	35,7	53,6	28
Rolnicy indywidualni	30,4	12,7	7,7	18,8	30,4	49,2	181
Prywatni właściciele	20,0	40,0	8,9	13,3	17,8	31,1	45
<u>Dochód na osobę</u>							
Bardzo niski	13,0	29,0	21,7	24,6	11,6	36,2	69
Niski	10,5	33,9	9,9	17,5	28,1	45,6	171
Przeciętny	16,5	27,8	8,9	20,5	26,3	46,8	677
Wysoki	21,5	35,1	3,6	13,9	25,9	39,7	251
Bardzo wysoki	33,7	34,2	4,3	7,1	20,7	27,8	184